

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฐ
สารบัญภาพ	ด
สารบัญภาพภาคผนวก	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	16
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์	120
ชุดกิจกรรม	126
บริบทโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	136
การวิจัยและพัฒนา	143

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	152
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	152
ระยะที่ 2 สร้างตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	156
ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	165
ระยะที่ 4 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26	170
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	179
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล	179
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล	179
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	180
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	180
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2 สร้างตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	190
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 3 พัฒนาชุดกิจกรรม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	235

หัวเรื่อง

หน้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 4 ทดลองใช้ ชุดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	249
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	335
สรุปผลการวิจัย	335
อภิปรายผล	341
ข้อเสนอแนะ	353
บรรณานุกรม	355
ภาคผนวก	375
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	376
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	380
ภาคผนวก ค แบบประเมินชุดกิจกรรมของผู้เชี่ยวชาญ	436
ภาคผนวก ง ผลการประเมินโครงการ/กิจกรรม	458
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์	493
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรมการดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26	498
ประวัติผู้วิจัย	502

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 คุณลักษณะเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมของคนในประเทศต่าง ๆ	25
2 การสังเคราะห์ตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์	27
3 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้	37
4 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	44
5 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	51
6 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	57
7 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการรักความเป็นไทย	63
8 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัย	69
9 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ	75
10 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความขยันมุ่งมั่น ในการทำงาน	81
11 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการประหยัด และอยู่อย่างพอเพียง	89
12 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความสามัคคี	94
13 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความกตัญญูกตเวที	100
14 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ	107
15 บัญชีรายชื่อโรงเรียนแยกตามขนาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	136
16 ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	139
17 ข้อมูลนักเรียน ปีการศึกษา 2553	139
18 สรุปขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	175
19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้าน	182

20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการร่างตัวชี้วัด (KPI) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 12 ด้าน	210
21 ค่าเฉลี่ย และพิสัยของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จากการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ	222
22 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จากการตั้งเคราะห์ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ	226
23 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของตัวชี้วัดการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	229
24 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการประเมินคุณภาพ ของชุดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	246
25 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการประเมินคุณภาพ ของชุดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	248
26 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการประเมินพฤติกรรม นักเรียน จากกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	253
27 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการประเมินพฤติกรรม นักเรียน จากกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการจัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	266
28 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการประเมินพฤติกรรม นักเรียน จากกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน ของสถานศึกษา คือ กิจกรรมอบรมหน้าเสาธง โดยครูเวรประจำวัน	297

29 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านใฝ่เรียนรู้	306
30 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	308
31 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	310
32 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	312
33 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านการรักความเป็นไทย	314
34 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านการมีวินัย	316
35 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านความรับผิดชอบ	318
36 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านความขยันมุ่งมั่นในการทำงาน	320
37 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านการประหยัดและอยู่อย่างพอเพียง	321

38 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านความสามัคคี	323
39 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านความกตัญญูทวดเวที	325
40 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ ด้านจิตสาธารณะ	327
41 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ก่อนและหลังดำเนินการ โดยรวมและรายด้าน	329
42 ผลการประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	330

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ยืนยันคุณภาพของชุดกิจกรรม	377
2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ หาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ	378
3 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	379
4 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	391
5 แสดงค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณภาพของชุดกิจกรรม เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ชุดที่ 1 บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	440
6 แสดงค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณภาพของชุดกิจกรรม เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ชุดที่ 2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	446
7 แสดงค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณภาพของชุดกิจกรรม เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ชุดที่ 3 โครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	452
8 แสดงค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณภาพของชุดกิจกรรม เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ชุดที่ 4 ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตร ประจำวัน	456
9 จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม	460
10 ความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีในสถานศึกษา	461

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
11 ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านกิจกรรม	462
12 ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม	466
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียน	467
14 จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม	474
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียน	475
16 จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม	481
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียน	482
18 จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม	488
19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียน	489

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	13
2 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	31
3 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านใฝ่เรียนรู้	38
4 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ..	45
5 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ..	52
6 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	58
7 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านการรักความเป็นไทย ...	64
8 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านการมีวินัย	70
9 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	76
10 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านความขยันหมั่น ในการทำงาน	82
11 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านการประหยัด และอยู่อย่างพอเพียง	90
12 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านความสามัคคี	95
13 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านความกตัญญูทดแทนที่ ...	101
14 องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านจิตสาธารณะ	108
15 แนวทางการดำเนินการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	110
16 แสดงวงจรการวิจัยและพัฒนา	146
17 ขั้นตอนการวิจัย	174

สารบัญญากาศพจนกว

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1 โครงการส่งเสริมพระพุทธศาสนา	464
2 การอบรมปฏิบัติธรรม	464
3 ฝึกระเบียบวินัยในการเข้าแถว	470
4 กิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัย	470
5 กิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายแม่ของแผ่นดิน	471
6 กิจกรรมเยาวชนต้นแบบ	471
7 กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี	472
8 นักเรียนร่วมกิจกรรมเดินสวนสนาม	472
9 โครงการส่งเสริมกีฬา-นันทนาการ	478
10 จัดการแข่งขันกีฬาภายใน	478
11 กิจกรรมแข่งขันกีฬาสีภายใน	479
12 นักเรียนร่วมแข่งขันกีฬา	479
13 ประชุมระดมความคิด โครงการสานฝันเยาวชนพรอเพียง	485
14 เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจากปราชญ์ชาวบ้าน	485
15 กิจกรรมเลี้ยงปลา	486
16 นักเรียนร่วมกันปลูกต้นกล้วย	486
17 นักเรียนได้รับรางวัลค้ำเป็นแบบอย่างที่ดี	492
18 นักเรียนได้รับรางวัลค้ำเป็นแบบอย่างที่ดี	492
19 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ คร.นิคม ชมภูหลง	499
20 สัมภาษณ์ตัวชี้วัดและองค์ประกอบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดร.มนูญ เพชรมีแก้ว ผู้อำนวยการ โรงเรียนนาคุณประชาสรรค์	499
21 ตรวจสอบและยืนยันตัวชี้วัด โดยใช้เทคนิคการประชุมอภิปราย หาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ จากผู้ทรงคุณวุฒิ	500
22 ประเมินความเหมาะสมของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ได้จากการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ	500

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
23 ประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	501
24 ดร.ชนกร เชื้อจํารุญ ผู้ดำเนินรายการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	501

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY